

Az Építési Termék Irányelv értékelése

Az Európai Unió Bizottsága Brüsszelben konferenciát szervezett az Építési Termék Irányelv (CPD) bevezetésének és alkalmazásának tapasztalatairól az új tagállamok szakértőinek bevonásával. A konferencia levezető elnöke *Reinhard Klein*, az Európai Bizottság Építési Egységének vezetője volt. A Bizottság építési egységének munkatársain kívül képviseltette magát az Európai Szabványügyi Szervezet (CEN), a Jóváhagyó Szervezetek Európai Intézménye (EOTA), valamint a Kijelölt Szervezetek Csoportja (GNB) is. Aktív szerepet vállaltak a konferencián az Irányelv kidolgozói és bevezetői is.

A plenáris ülésen *Horyáth Sándor*, az ÉMI Kht. vezérigazgató-helyettese adott áttekintést a magyar helyzetről, s fogalmazta meg javaslatait az irányelv továbbfejlesztésével kapcsolatban. A négy munkacsoport egyikeben pedig *Krantz Domokos*, az MSZT főosztályvezető-helyettese a magyar szabványosítás témakörében fejtette ki álláspontját.

A konferencia összegzéseként elmondható, hogy az egységes belső piac elveinek megfelelően szükséges az Építési Termék Irányelv, de indokolt ennek egyszerűsítése, a kis- és középvállalkozások számára is közelebbi tételé.

A bizottság előkészítette az irányelv módosításának folyamatát (jelen konferencia is szolgálta ezt a célt), de az egyszerűsített változat hatályba léptetése legalább 2-3 év. A feladat koordinálásával nagy tapasztalattal rendelkező munkatársat bízták meg.

A bizottság képviselői hangsúlyozták, hogy nem új szabályozást készítenek elő, hanem a jelenlegit kell előbbé, praktikusabbá tenni. Vagyis az aktuális szabályozás részleteinek ismerete feltétlenül szükséges, mivel az nagyban segíti a módosítás, egyszerűsítés folyamatát.

A konferencia főbb megállapításait és javaslatait a munkacsoportok területeinek megfelelően tekintjük át.

Jogi szabályozás és piacfelügyelet

Az Építési Termék Irányelv átültetése az egyes országok nemzeti jogrendjébe jobbra megtörtént. Ugyanez vonatkozik a jogi szabályozás részét jelentő, kötelezően alkalmazandó Bizottsági Határozatokra (a CPD-hez kapcsolódó határozatok döntő része az egyes építési termékek megfelelőség igazolásának módozatáról rendelkezik) is. Az értelmező dokumentumokat – a hat alapvető követelménynek megfelelően –, továbbá az irányelv működését lehetővé tevő Iránymutatókat (Guidance Papers) az országok döntő többsége saját nyelvén

jelentette meg. Sok országban gondot jelent – különösen a kis- és középvállalkozások részére – az Irányelv által előírt összetett szabályozás megértése, gyakorlati alkalmazása. Bár a jogi szabályozás (pl. Bizottsági határozatok) már valamennyi hivatalos nyelven megjelenik, csatlakozás előtt az egyes országok feladata volt a fordítás elvégzése ezen a területen is.

Ez a kötelező jogrendszer részét nem képező dokumentumokra (pl. Útmutatók Európai Műszaki Engedélyekhez, Iránymutatók Iratok A-M) vonatkozóan most is fennáll, ami nem kis munkát és költséget jelent az egyes országoknak.

Az irányelv folyamatos fejlesztésében az új tagállamok többsége egyre nagyobb szerepet vállal (bizottságok, szakértői csoportok, EOTA, GNB és CEN intézmény rendszere), de ennek költségkihatása nem elhanyagolható terhet jelent az új tagországokra, illetve intézményeikre.

Az irányelv alkalmazásánál ugyanazok a problémák, rendezendő kérdések felmerülnek, mint a régi tagországoknál (pl. elem, készlet, rendszer fogalmak értelmezése és egymáshoz való viszonyuk, bizonyos esetekben még az építési termék fogalma is). Ezeket az Irányelv egyszerűsítése során mindenképpen rendezni kell.

A CE jelölésen kívüli nemzeti szabályozásban esetenként vannak eltérések. A piacfelügyelet – aminek követelményeit az irányelv meglehetősen általánosan fogalmazza meg – szabályozása ugyancsak mindegyik új tagállamban megtörtént. Ez a szabályozás azonban jelentős különbségeket mutat. Több országban – ahogy Magyarországon a fogyasztóvédelmi és építés-felügyelet – is két intézményre bízták ezt a feladatot. Bár a szabályozás is sokszínű ezen a téren, de az legalább megvan oldva. Ennek a gyakorlati érvényesítése azonban – alapvetően a működési feltételek biztosításának hiánya miatt (személyi, anyagi, intézményi esetenként szabályozási) – több országban is akadózik.

A szakértők a szabályozás problémái közé sorolják, hogy nem egy új tagállamban – a régiék között ez jellemzően nem jelenik meg – az Irányelv témaköre és felelőssége (építési törvény és a vonatkozó kormány- és miniszteri rendeletek, értelmező dokumentumok, műszaki specifikációk stb.) gyakran nem egy minisztérium vagy kormányhivatal felelősségébe tartozik.

Az Iránymutató Iratok nagy számát (13 darab) is a szabályozás – nem a nemzeti, hanem az európai – kritikájának tekintik, mivel ezek biztosítják az irányelv egy-

ségesebb és gyakorlati működését. Közülük is kiemelték az Eurocodes című iránymutató iratot, amelynek befejezése és folyamatos bevezetése több országban akadódik, többnyire a fordítások jelentős költség- és időigénye miatt.

A piacfelügyelet több, nem egyedi problémájára is keresni kell a megoldást.

Milyen nyelvű CE jelölést kell, illetve lehet elfogadni, megkövetelni az egyes építési termékekkel kapcsolatban?

- a) A tűzvédelmi követelmények érvényesítése a piacfelügyeletnél több helyen hiányos.
- b) A piacfelügyelet gyakorlata az európai uniós országokból érkező termékeknél több országban sokszor kívánni valót hagy maga után. Esetenként nem ellenőrzik, hogy jogos volt-e a CE jelölés elhelyezése az adott terméken, máskor éppen ellenkezőleg, olyan formai akadályokat gördítenek, amelyek az Irányelvben nem találhatók (igaz, tiltva sincs), de az egységes belső piac elvével mindenképpen ellentétes.
- c) Az Unión kívül érkező építési termékekkel kapcsolatban is vegyes képet mutat az egyes országok piacfelügyeleti tevékenysége, illetve gyakorlata.

A műszaki specifikációk

A harmonizált szabványok száma az utóbbi évben majdnem megkétszereződött. November elején a jóváhagyott harmonizált európai szabványok száma 282. A tagállamok az építési termék irányelvhez kapcsolt harmonizált szabványok honosítását az elérhetőséget követően rövidebb-hosszabb időn belül honosítják. Az új tagállamok többségében gondot okoz a szabványok lefordítása a tagállam hivatalos nyelvére. Hazánkhoz ha-

sonlóan, több országban a szabványok honosítása jelentős arányban nem a nemzeti nyelven, hanem angolul történik. (Magyarországon a honosított harmonizált európai termékszabványoknak mintegy egyharmada érhető el magyar nyelven, a többi angolul.) Ez a kis- és közép vállalkozások többsége számára nehezen kezelhető. Általában azon építési termékek szabványait honosítják az adott ország nyelvén, amelyek gyártásában kevés szereplő van az adott piacon, s azok is nagy tőkeerős vállalkozások, és amelyek a fordítást is finanszírozzák.

A CEN/CENELEC munkájából, annak munkabizottságaiban az új tagországok is aktívan kiveszik részüket, mint ahogy a másik európai műszaki specifikáció kidolgozását irányító EOTA (Jóváhagyó Szervezetek Európai Intézménye) különféle intézményi rendszerében is.

Az Európai Műszaki Engedélyek (ETA-k) és az ezekhez kapcsolódó iránymutatások (ETAG-ok) kidolgozásában, értékelésében egyre aktívabb szerepet vállalnak az új tagállamok intézményei.

A még aktívabb szerepvállalásnak az szab határt, hogy az európai intézményrendszerekben való részvétel általában eléggé magas tagdíjfizetési kötelezettséggel és jelentős költségekkel jár. E nélkül viszont nem képesek feladataik ellátására.

Kijelölt szervezetek

Az egyes új tagállamokban eltérő képet mutat, hogy az egyes funkciókra – vizsgálat, ellenőrzés, tanúsítás – mennyi intézmény szerezte meg a kijelölt, bejegyzett státust. Továbbá vegyes a kép a tekintetben is, hogy ez a kijelölés mekkora építési termékkört fed le.

Az új tagállamok képviselői, pontosabban a kijelölt szervezetek, felvetették a kijelölési procedúra hosszadalmasságát (a hazai intézményrendszerükben és esetenként az európaiban is), illetve annak magas költségigényét.

Problémaként vetődött fel, hogy az egyes kijelölt szervezetek tevékenységének színvonala és eredménye esetenként eltérő. Ennek kiküszöbölése alapvetően a tagállamok feladata, de az Unió intézményben (GNB) is kiemelt figyelmet fordítanak erre a területre.

A Kijelölt Szervezetek Csoportja (GNB) által kidolgozott dokumentumok használata, illetve a fellépő problémákra újak kidolgozása a megoldáshoz vezető út.

A CE jelölés és az egyéb jelölések

A CE jelölés az építési termékek Európai Unión belüli szabad forgalmazásának alapja, és a versenyképesség meghatározója. Kötelezettségükből fakadóan az új tagállamok is szabályozták alkalmazásának feltételeit, de több gyakorlati hiányosság is felmerült. Az Irányelv sem fogalmaz eléggé világosan a CE jelölés ellenőrzésével kapcsolatban.

Országhatáron átmenő építési termékek CE jelölésének nyelve gyakorlati megfontolásokat igényel. Esetenként a feliratokat több nyelven is meg kell, illetve célszerű jeleníteni.

Másik megoldandó kérdés a CE jelölés ellenőrizhetősége az építés helyszínén a beépítést követően.

A CE jelölés mellett esetenként találkozhatunk más címkézéssel, jelöléssel is. Fontos, hogy ezek az egyéb jelölések ne a CE jelöléssel együtt, hanem attól elkülönítve jelenjenek meg. Fontos továbbá, hogy ezek az egyéb, döntően külön minőségi paramétereket igazoló jelölések átlátható, egyértelmű és objektív feltételrendszer alapján szülessenek.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az Építési Termék Irányelvvel kapcsolatos, folyamatosan változó szabályozó rendszer egyszerűsítése, a jelenlegi alapjainak megtartása sürgető, gyorsítandó feladat. Az érintett piaci szereplők informáltsági szintjének emelése folyamatos szükséglet.

Hírek, tények, események az Európai

Bizottság építésügyeiben

- *Leoz Argülles* 2004 májusáig az Európai Bizottság építési egységének vezetője volt, és megbízást kapott az illetékes igazgató különleges tanácsadójaként az Építési Termék Irányelv felülvizsgálata ügyében.
- Az Európai Építőanyag-gyártók Szövetségének főtitkára, *Philip Benet* az év végével nyugdíjba vonul. Utódja *Christine Benuen* lesz.
- Az Építési Állandó Bizottság november 22–23-án tartotta idei második ülését. A legfontosabb napirendekben hozott döntésekről következő lapszámunkban beszámolunk.
- Október 14-én ülést tartott az Eurocodes szakértőinek munkacsoportja, amit a Bizottság építési egységvezetője hívott össze. Áttekintették az Eurocode-ok kidolgozásának és elérhetőségének helyzetét, és a tagállamok tájékoztatást adtak az Eurocode-ok bevezetésének állásáról.
- Elkészült az építési munkák fenntarthatóságáról szóló szabvány első verziója.

Az Európai Bizottság Építési Egységének 2006. évi munkaprogramjának főbb területei

Az Építési Termék Irányelv (89/106/EGK) megvalósítása

- az Építési Állandó Bizottság két ülése az előkészítő csoport munkájára támaszkodva,
- a szabályozási munka a három szakértői csoportban (ivóvízzel érintkező építési termékek, tűzvédelem, veszélyes anyagok),
- szabványosítás munka a CEN/CENELEC tevékenységén keresztül,
- az EOTA tevékenységének elősegítése,
- a NANDO adatbázis folyamatos karbantartása,
- a Kijelölt Szervezetek Csoportjának munkafeltételei,
- az Irányelv végrehajtásának elősegítése a tagállamok részére.

A tevékenységek eredménye: Bizottsági Határozatok, műszaki specifikációk, ETAG-ok, a veszélyes anyagok és a vízzel érintkező építési termékek EAS szabályozása.

Az Eurocodes (építmények szerkezettervezése) kidolgozásának befejezése és bevezetése

Az európai építési szektor versenyképességének javítása

- a tagállamok építési költségeinek elemzése,
- az életciklus-költség vizsgálata,
- a tárgykörben készülő tanulmányok hozzáférése a tagállamok részére.

Az építőipar versenyképességét befolyásoló közösségi politikák javítása

- monitoringrendszer kialakítása a közösségi koncepciók vonatkozó elemeire,
- értékelő szemináriumok tartása,
- az elemzések eredményeinek közzététele.

Az Építési Termék Irányelv (89/106/EGK) módosításának előkészítése

- értékelő tanulmány az Irányelv hatásáról az egységes piacra és a versenyképésre,
- interneten keresztüli konzultáció,
- a készülő tanulmány eredményeinek elérése a tagállamok részére.

Horváth Sándor

■ Az Alcoa 70 millió eurós gyártmányfejlesztése

Székesfehérváron. 2005 novemberében a gazdasági miniszter és az Alcoa vezérigazgatója bejelentették: a cég stratégiai, hosszú távú befektetési helynek tekinti Magyarországot, ezért több mint 70 millió euróval gyártmányfejlesztési beruházást indít székesfehérvári leányvállalatánál, az Alcoa-Kőfém Kft.-nél. A beruházás felőleli a hengerelt termékek gyártásának bővítését, a vállalat infrastruktúrájának fejlesztését, a Dura-Bright® keréktermék gyártását, valamint egy új gyáregység létrehozását. Ez utóbbi létesítmény a szuperötvözetekből készült precíziós ötvények megmunkálását és anyagvizsgálatát látja majd el. E termékeket repülőgépjárművekbe és ipari gázturbinákba építik be.

A beruházás a vállalat termékszerkezetének megújítását és magasabb hozzáadott értéket képviselő termékek felé való eltolását szolgálja. A fejlesztés legfőbb eleme a vállalat hengerelt gyáregységének korszerűsítése. Ennek célja az autópárházban használt, forrasztható alumínium hőcserélő lemezek gyártásának bővítése, amely lehetővé teszi a felhasználók által igényelt, többféle vastagságú lemezek előállítását.

A korszerűsítés és a versenyképesség növelése jegyében ugyancsak jelentős fejlesztést hajtanak végre a vállalat keréktermék gyáregységében, amely 1997-től gyárt alumínium keréktárcsákat nehézgépjárművekre: kamionok, pótkocsik és buszok számára. Most az Alcoa által kifejlesztett és szabadalmaztatott Dura-Bright® felületkezelési eljárást telepítik majd Magyarországra, a már működő keréktermék gyáregységbe. Az egyedülálló technológia megvédi a kerekeket az oxidációtól, megőrzi azok fényességét és csillogását, valamint biztosítja könnyű és egyszerű tisztításukat, a korábbi munkai-gényes felpolírozás helyett. A fejlesztés, amely jövő év elején indul, és 2007 végére fejeződik be, közel 200 új munkahelyet teremt a városban.